

Den først kjente storbrannen på Vålerenga – side 11

Den skumleste gata – side 6

Unike Vålerenga – side 8

VÅLERENGA HISTORIELAG - vi tar vare på fortida for framtida

nr. 1 - 2022
25. årgang

MER GAMMELT ENN NYTT

Medlemsmøte 26. april – side 15

Bydelsvandring 7. juni – side 14

Av Even Haugseth

24. mars ble en stor dag for Vålerenga

Noen husker kanskje det som hendte 24. mars i 2021? Det var da flertallet i Oslo bystyre godkjente BaneNORs forslag om jernbaneutbygging gjennom Vålerenga, noe som ville medføre at 22 hus på «Hylla» skulle rives, inkludert de 8 verneverdige husene fra 1850-tallet. I etterkant kom det inn nesten 80 klager på dette vedtaket blant annet fra oss. Historielaget støttet en kronerulling på nettet hvor det ble samlet inn nok penger til å sette advokat på saken. Det var Vålerenga vel som sto bak dette initiativet. Vi valgte å stille oss bak denne 35 sideres meget velbegrunnede klagen, som blant annet gikk på dette med saksbehandlingsfeil på grunn av for dårlig utredning i forkant av bystyrets behandling av saken. Plan- og bygningsetaten mente at alt var riktig, så saken endte opp hos Statsforvalteren.

Vi skjønnte at de tok saken seriøst, for det kom utsettelse, og vi ventet i spenning på svaret. Så 24. mars, på ettårsdagen for det forferdelige bystyrevedtaket, kom beskjeden fra Statsforvalteren som vi nesten ikke hadde tort å håpe på: **Vedtaket i bystyret er opphevet.** BaneNOR har i mellomtiden utsatt arbeidet til 2027. Nå må kommunen vurdere saken på nytt. Den kan vedta planen på nytt med ytterligere utredning, la være å vedta planen, eller sende planen tilbake til ny behandling.

Denne saken har virkelig vist hvor viktig det er med lokal medvirkning. Forsøk på ansvarsfraskrivelse fra mange politikere er tydelig. Nå får vi se hva som skjer videre, men her på Vålerenga sover vi ikke i timen. Det er klart at når en skal utvide jernbanekapasiteten gjennom et av landets mest tettbefolkede områder, så er det mange hensyn å ta. Kommuneplanen som politikerne har vedtatt, nevner spesielt

bevaringsverdig bebyggelse fra industrialiseringsperioden på 1800-tallet, altså «Hylla». Alle de nye togene er ikke lydløse, så støy blir et nøkkelord.

Ellers har historielaget hatt sitt første medlemsmøte for i år. Der fikk vi en interessant presentasjon av den nye boka «Knivstikkergata». Boka er omtalt ellers her i bladet, så da er det bare å skaffe seg denne boka som er spekket med masse god lokalhistorie fra Vålerenga.

Årsmøtet gikk etter planen, og vi er fornøyde med vår egen økonomi og glade for at et velfungerende styre tok gjenvalg. Det er ikke like lett å rekruttere nye til styret, så der har vi en utfordring som vi håper å få hjelp av dere med i årene framover.

Den 1. april i år var det 30 år siden noen få stiftet historielaget vårt. Utrolig mye interessant har skjedd på disse årene. Ekstra hyggelig er at mange er opptatt av lokalhistorie, og vi ser at dette er med på å støtte opp om tilhørigheten til bydelen vår. På møtet vårt 26. april vil vi markere jubileet med et foredrag om Fyrstikkerarbeiderstreiken i 1889, sang fra våre venninner i Vålerengen pikekor og selvfølgelig bursdagskake. Velkommen!

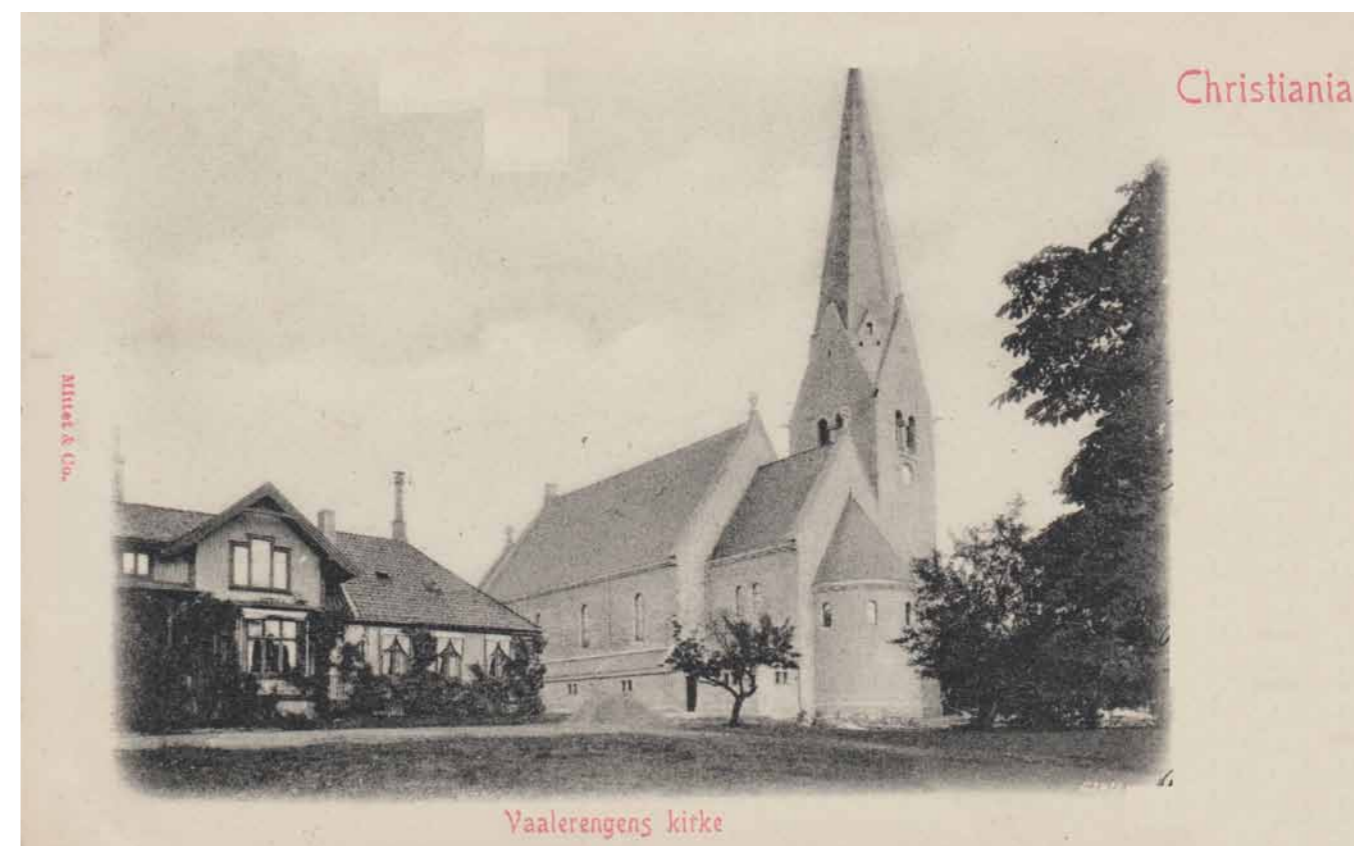
To år på rad har vår tradisjonelle bydelsvandring blitt avlyst på grunn av pandemien. Nå har vi endelig tenkt å gjennomføre den, og 7. juni møtes vi på Galgeberg og blir med trikkeentusiast Johnny Vaaga på spasertur for å høre om «Trikken på Vålerenga». Vi gleder oss til møte mange av dere der, så velkommen der også!

Vi i styret ønsker alle god påske og en fin vår og forsommer. Så er vi tilbake med et nytt blad før sommerferien.

Forside:

Vogn 105 ved Nationalteatret tatt lørdag 22. juni 1968
siste dag med trikk til Vålerenga.
Foto: Johnny Vaaga

Av Jarle Teigøy

Christiania - Vaalerengens kirke, ca. 1906

Vålerenga kirke er en langkirke fra 1902. Kirken har et asymmetrisk plassert tårn, som den første i Oslo og en av de første i Norge. Den er bygget i grå granitt med klebersteinsdetaljer, arkitekt Heinrich Jürgensen og Holger Sinding-Larsen. Kirken har et klokkespill med 12 klokker og ligger i Vålerenga park.

Kirken brant 18. september 1979, på grunn av et arbeidsuhell. En blikkenslager hadde lagt fra seg loddebolten, og dermed tok høstløvet i takrenna fyr. Blikkenslageren slukket det han så, og brannvesenet antok senere at brannen var slukket, men det hadde spredt seg gnister under skiferen som senere slo ut i full brann. Kun ytterveggen i stein sto igjen. Blant annet gikk fresko- og glassmalerier av Emanuel Vigeland tapt. Hele fem år senere, 2. desember 1984, ble kirken innviet på nytt, etter omfattende gjenoppbygging. Arkitekt var Asbjørn Stein. Innvendig har kirken blitt forandret.

Kirkeskipet er kuttet på midten med alteret midt i rommet, og koret er gjort om til en menighetssal med plass til 200 mennesker. Kirken har fått nytt glassmaleri av Håkon Bleken og en frise av Emanuel Vigeland.

Medlemsmøte tirsdag 1. februar

av Håkon O. H. Engh

Anslagsvis fant mellom 50 og 60 interesserte veien til menighets salen ved årets første medlemsmøte. Som de fleste har vendt seg til å gjøre i disse coronatider, fant imidlertid vi det også på sin plass å improvisere litt. Nøyaktig kl. 19:00 kom derfor NRK TVs direktesending av regjeringas pressekonferanse om nye regler og bestemmelser i kampen mot pandemien fram på storskjermen. Noen fikk kanskje med seg detaljene, men undertegnede oppfatta ikke annet enn at det ble innført en del lettelsener i restriksjonene.

Deretter ønska Even Haugseth velkommen og orienterte om historielagets årsmøte i konfirmasjonssalen i prestegården tirsdag 8. mars. Han opplyste også om at de som eventuelt ønsket å ta opp saker på årsmøtet, måtte sende skriftlig forslag til styret seinest fire uker på forhånd.

Endelig nærma vi oss kveldens hovedtema; den nye boka til Bjørn Arild Gjerdalen og Reiner Schaufler om Totengata. Gata som til tross for at den er en av de mindre gatene på Vålerenga, allikevel er den mest myteomsunne, kjent og berykta som «Knivstikkergata».

Men først ble kunstneren Inge Sylvestog presentert. Med utgangspunkt i Reidun Wilhelmsens fotografi på bokas forside av Totengata 10 i sterkt forfall anno 1979, har han skapt et bilde av huset slik det kunne ha vært. Med velvillige øyne og åpent sinn har han gitt det nytt liv. Han har donert fem kopier av bildet til historielaget, og vi takker hjertelig for gaven! Et antall innrammete trykk kan også kjøpes av andre interesserte.

Så slapp forfatterne selv til. Etter at de ga ut praktverket «Gate langs på Vålerenga» i 2018, har de jobba intenst med det nye prosjektet. Som i den første boka har Bjørn Arild stått for det meste av teksten. Han har fått god hjelp til å spore opp levende kilder. Flere av dem har også bidratt med sine egne fortellinger. Reiner har igjen hatt hovedansvaret for bildene. Han har også fått god hjelp gjennom lån av originale fotografier bl.a. fra Johnny Vaaga. Begge har også henta mye hos Byarkivet, Nasjonalbiblioteket og andre kilder. Og selvfølgelig har de hatt full tilgang til historielagets arkiver. Det har vært mye arbeid, som også har gitt mange spennende overraskelser underveis. Spesielt 2021 var travelt. Viruset som har plaga oss i nesten to år, har selvfølgelig også spilt en rolle i prosessen. Bl.a. bevirka det at trykkinga måtte gjøres i Norge. Prisen på boka ble derfor noe høyere enn beregna, men trykkeriet satte nok utvilsomt pris på å få oppdraget. Og de har gjort en meget god jobb.

Forfatterne har snakket med mange av de som vokste opp i og har bodd i gata. En fortalte at «du ble god til å slåss av å vokse opp der», men flere kunne fortelle at det også var fint å være barn på et så lite sted. Det var alltid liv og røre, men folk følte fellesskap og ansvar for hverandre. Det var merkbart ikke minst i harde tider med arbeidsløshet og smalhans. Med bare tretten hus kjente alle hverandre og samholdet i gata var jevnt over godt. Noen advarte mot å gå lenger inn enn «over toppen». Der kunne man aldri være helt trygg...

De fleste i gata hadde spesielle kallenavn. Et lite utvalg kan gi inntrykk av både frodighet og fantasi, f.eks. Signe Poteta, Walter Vellinga, Mossekråka, Randi Tårnet, Tater'n, Høna, Sverre Rævva, Nordlandsrypa osv. Navnet tater'n er kanskje en indikator for at det også fantes «reisende» i gata? Om dette har Johanne Bergkvist ved Oslo Byarkiv, som vi kjenner godt fra flere kåserier ved medlemsmøtene våre, bidratt med et eget avsnitt.

Totengata hadde også sine kjendiser. Bl.a. sjakkmeisteren Erling Myhre, som bodde i nr. 7 i hele sitt liv, fra 1903 til 1971. I 1929 deltok han på det norske laget i landets første sjakklandskamp noensinne, mot Island. Trekkene ble overført med telegraf mellom Oslo/Bergen og Reykjavik. Han vant først tre sølvmedaljer i NM,

og seinere ble han norgesmester tre ganger. En sjakkspaltist skreiv at han var den største sjakkbegavelsen Norge hadde fostret. Ofte hadde han ikke penger til å stille opp. Det ble sagt at han kunne ha vært en internasjonal storhet, hvis han hadde hatt råd til å møte fram.

De fleste som har noen som helst kjennskap til idretten på Vålerenga, kjenner navnet «Klemper'n», eller Fritjof Klemp som han het. Han vokste delvis opp hos besteforeldrene i Totengata 10. Tidlig var han med i VAIL, Vålerengen Arbeideridrettslag. VAIL-gutta pleide henge på hjørnet av Totengata og Strømsveien. En gang inngikk han et veddemål om å løpe naken fra hjørnet ned til Galgeberg og tilbake for en femmer. Han kom ikke så langt, for på tilbaketuren sto purken på hjørnet av Ingeborgs gate og venta. Det noe uvanlige stuntet førte til at han ble kasta ut av VAIL. Seinere ble han med i VIF og hang på Sotahjørnet.

På '30-tallet var det et markant skille mellom «borgerskapsidrett» og «arbeideridrett». Borgerskapet sto for eliteidrett, prestasjoner og rekordjag, arbeideridretten for bredde, masseidrett, sunnhet og helse. Arbeidernes Idrettsforbund eksisterte fra 1924 til 1946. Legendariske Rolf Hofmo, som har fått ei gate ved Jordal oppkalt etter seg, var en sentral skikkelse i AIF.

VAIL ble stifta i 1931 som et ektefødt barn av arbeideridretten og Totengata. Stiftelsesmøtet ble leda av Rolf Hofmo. Klubben gjorde seg fort gjeldende, først og fremst innen bryting og boksing, men medlemmene var også aktive innenfor fotball, bandy, skøyter og «dameidrett». De hadde også en egen damegruppe. Men i 1946 var det slutt, da «borgerskapsidretten» og «arbeideridretten» igjen slo seg sammen i Norges Idrettsforbund.

En uvanlig kuriositet var at trekkspill ble forbudt på VAILS møter og tilstelninger.

Totengata hadde også den tvilsomme æren av å være opphavssted for en tyfusepidemi. I 1889 herja den over hele Kristiania og tok livet av minst fire mennesker. Smittesporing er et begrep vi er blitt godt kjent med i disse dager. Også den gang kunne de slikt, helt uten datateknologi. Smittesporerene kom fram til at årsaken til elendigheta var et uheldig «samspill» mellom melkebutikken i Totengata 6, vannposten i gården, dårlig hygiene på utedassene og hestekjerrer fra en lokal vognmann som jobba for et pudrettfirma («pudritt»). Dette førte til et offentlig pålegg om strengere hygiene. Det var forresten bare én gård i Totengata som ikke hadde utedass. Nummer 5 var eksklusiv på to måter; den var ikke bare den eneste murgården, men også den eneste med noe så moderne som klaskedass.

Noen undrer seg kanskje over tilnavnet «Knivstikkergata»? Hva kommer det av, og hvordan har det oppstått? Boka nevner noen mulige årsaker: I 1903 utkjempa tre omstreifere et voldsomt knivslagsmål i gata. En knivstikkingsepisode fant også sted på nyttårs-aften i 1931. I 1934 fikk en stygg drapssak i nr. 10 mye omtale, og like etter krigen forsvant ei dame som nylig hadde vunnet et stort beløp i tipping. Ryktene sa at hun skulle være gravd ned bak nr. 15.

Boka er i alle fall et «must» for alle som har et hjerte for Vålerenga, for folk med generell interesse for tidligere tiders Oslo og for byhistorie generelt. Fortida vår vil alltid kunne bidra til bedre forståelse av hvem vi er, og hvorfor vi er blitt slik vi er. Det er god grunn til å takke først og fremst Bjørn Arild og Reiner for ei praktfull bok, men alle andre bidragsytere fortjener også stor takk! Som i anmeldelsen av «Gate langs på Vålerenga» er det bare én ting å si: LØP OG KJØP!

Bjørn Arild Gjerdalen

Inge Sylvestog

Av Even Haugseth

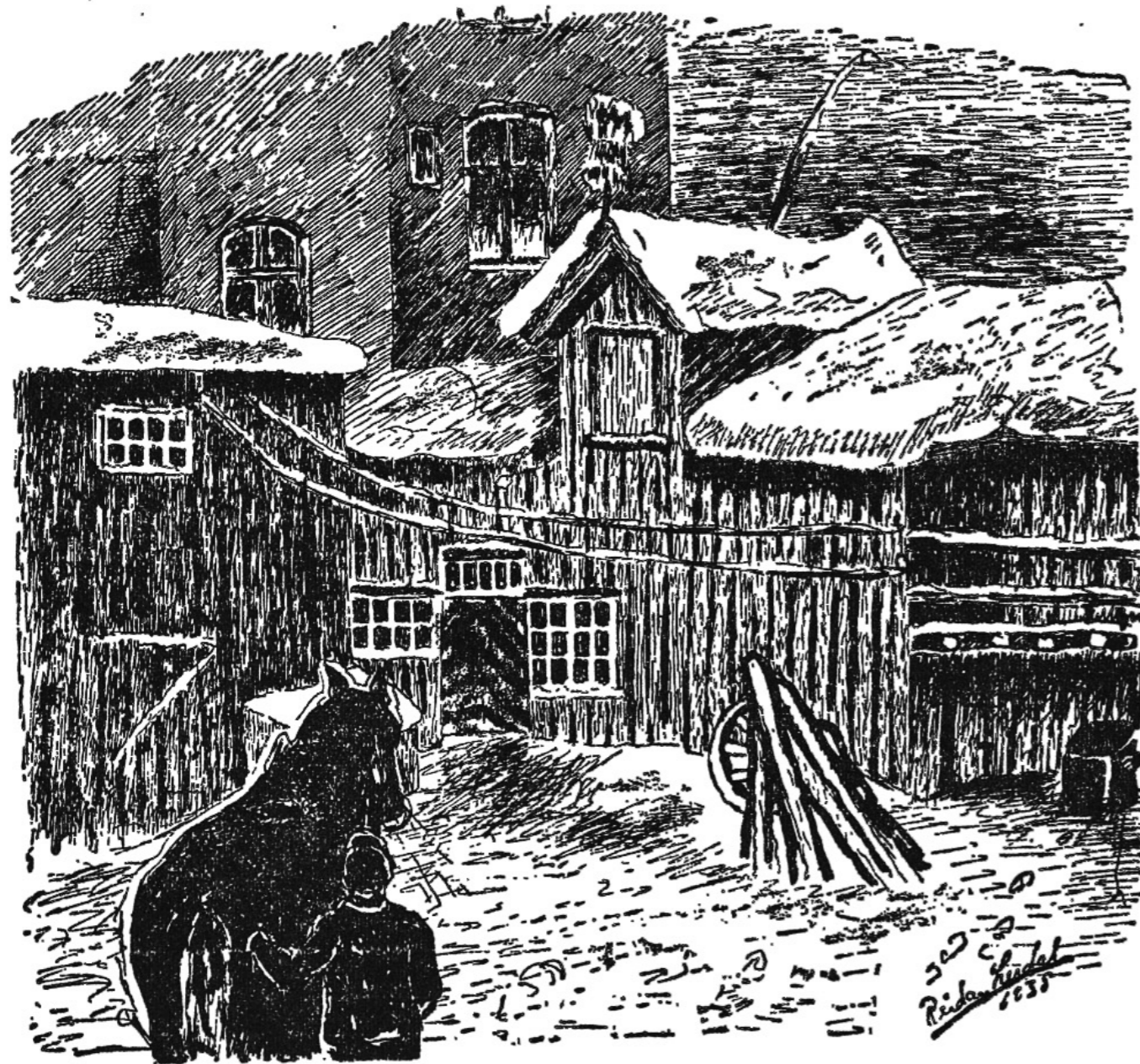
I forbindelse med utgivelsen av boka «Knivstikkergata» ble kunstneren Inge Svalestog inspirert til å lage et maleri av forsidebildet på boka. Han er selv Vikagutt og lar seg fascinere av gamle hus. Det hadde seg slik at han traff Bjørn Arild Gjerdalen under en VIF-kamp på stadion. De har begge sesongkort og treffes der oppe. Sådan fikk han vite om bokprosjektet.

Nå har han gitt 5 nummererte og signerte trykk til historielaget. De har passepartout og er innrammet med svarte rammer, 40 x 40 cm. Hvis du vil sikre deg et av disse bildene for kr 1800,-, så ta kontakt med oss på post@valerenga.org eller snakk med en av oss i styret.

Inge skriver om bildet:

Totengata 10 var en stor laftet gård i den beryktede Knivstikkergata på Vålerenga. Gården ble bygget i 1876 og revet da hele kvartalet ble sannert på 1980-tallet. Framsidebilde av boka «KNIVSTIKKERGATA» er tatt av Reidun Wilhelmsen i 1979. Kunstneren har tilbakeført bygget slik det var på den tida det bodde mennesker der. Fargene på dører og vinduer er autentiske, og vinduene har fått gardiner med blomster i pottes og kasser. Klesvasken på snora er kommet på plass også mennesker måtte selvsagt med.

Den skumleste gata

Av Marion Schavog

Totengata, eller Knivstikkergata, som den ble kalt på Vålerenga, skremte mødrene såpass at de nektet ungene å gå inn i den. Nå har Bjørn Arild Gjerdalen og Reiner Schaufler i et spennende samarbeid med Vålerenga historielag, gitt oss et mangfoldig og sterkt bidrag til lokalhistorien med utgivelsen av boka med det oppsiktsvekkende gatenavnet.

Boka består av bidrag fra hele ni skribenter. Flere av bidragene er publisert tidligere, uten at det svekker verken aktualitet eller bokas kvalitet. Tvert om, tenker jeg. Dette er kunnskap som ikke går ut på dato. Et stort kildegalleri av folk med mye kunnskap og engasjement, både om Totengata og resten av Vålerenga bidrar i fullt monn, og selvsagt er boka full av unike bilder fra Vålerenga

historielags store samling opp gjennom årene. Et stort og grundig arbeid er lagt ned fra de to utgiverne og alle de andre som har bidratt. Med andre ord; en sjenerøs godbit for historieinteresserte! Om de har vokst opp på Vålerenga, eller ikke. Her kan man lese gatas historie, fortellinger om hus og folk og hverdagsliv – i et mangfoldig miljø hvor arbeidsledighet, fattigdom, alkohol og vold herjet i mange familier, mens andre familier greide å holde hodet over vannet og komme seg framover i livet. Og atter andre uttrykker glede over å ha vokst opp i gata. Det unike, slik jeg som leser opplever det, er å få et innblikk fra innsiden av familier, både de som sleit og de som hadde det de trengte for å ta vare på familien og gi ungene sine en god og trygg oppvekst. Det skjer fordi de fleste skribentene skriver autentisk og godt om oppvekst og familieliv i denne lille gata. På godt og vondt. For noen kom ikke det skumle fra kniver, men fra oppvekst i vonde familier.

Bakgården i Totengata 7, tegnet av Reidar Lerdal, publisert i Arbeiderbladet i 1935 med tittel Landlig idyll i Oslo. Det er den gamle stallen og låvebygningen tegneren har forevige.

Samme lille gata; to ulike historier

“Vålerenga var et fint, varmt, variert og opplevelsesrikt område å vokse opp i. Rett nok hadde ikke familien mye eller mange ressurser i form av omsettelige midler, men det manglet slett ikke på menneskelig rikdom. Selv om min far aldri hadde en fast jobb”. Dette skriver Terje Boye Hansen som ble født i 1946 og vokste opp i Totengata 2. Boye Hansen, som er en kjent dirigent fra Operaen og innehaver av flere priser og medaljer, forteller levende og godt om sin oppvekst i gata.

Liv Helsaa vokste opp med fire søsken og var nesten seks år da hun hørte flyalarmen for første gang i 1945. Et lite steinkast fra der Boye Hansen, som ble født i 1946 vokste opp. Hun forteller en helt annerledes oppvekstshistorie. Kontrasten er grell. Jeg har lest hennes historie tidligere, og er så glad for at også den kom med i denne boka. Selv om den er hjerteskjærende. Eller nettopp derfor. Liv Helsaa, som nå ikke lenger er i live, forteller godt; direkte og nådeløst om grusomhetene hun og søsknene ble utsatt for av moren – daglig gjennom hele barndommen. Uten at noen grep inn. I hennes familie fantes ikke “menneskelig rikdom”, slik Terje Boye Hansen opplevde i sin oppvekst. For Liv Helsaa ble barndommen i stor grad til en kamp for å overleve og slippe unna en voldelig mor. Men hennes fortelling Østkantunger inneholder mye mer enn de hjemlige forholdene; hun løftet heldigvis blikket utover; hun var en av unga i gata og fikk med seg det meste. Hennes fortelling er et lappeteppe av frykt og smerte, livslyst og engasjement og gir oss

verdifull kunnskap om hverdagsliv i krigs- og fredstid. Noe som får meg til å ønske at jeg var en dyktig filmskaper. Da skulle jeg lage en veldig god film basert på Liv Helsaas’ fortelling. Men siden jeg ikke er det, er tipset herved avgitt!

En gate forsvinner

Byrådet vedtok å sanere 15 strøk i Oslo mellom 1937 og 1947. I 1950 var fortsatt store deler av områdene urørt. Totengata og områdene rundt sto etterhvert klar for sanering i 1955, men først i 1985 ble det første huset truffet av gravemaskinen. Johnny Vaaga, som jeg tillater meg å kalle fotokunstneren fra Vålerenga, gir oss en både skarp og vemodig fotodokumentasjon av den nådeløse nedrivningen av gatas gamle trehus. En annen person, som er mer kjent og bruker ordene for å uttrykke opplevelsen av møtet med gravemaskiner, er Rolf Jacobsen. I sitt dikt Landskap med gravemaskiner fra 1954 skriver han:

“De eter og spytter ut, spytter ut og eter, for de har ingen strupe mer, bare en diger kjeft og en rumlende mave. Er dette et slags helvete?”

Hva man enn tenker og mener om dette, boka anbefales på det varmeste. Og lurer du på hvor mange knivstikkinger som kvalifiserte til det grufulle gatenavnet, røper jeg det ikke. Boka kan bestilles på foto@valerenga.org eller simpelthen på tlf. 901 80 290.

God lesning!

Knivstikkergata

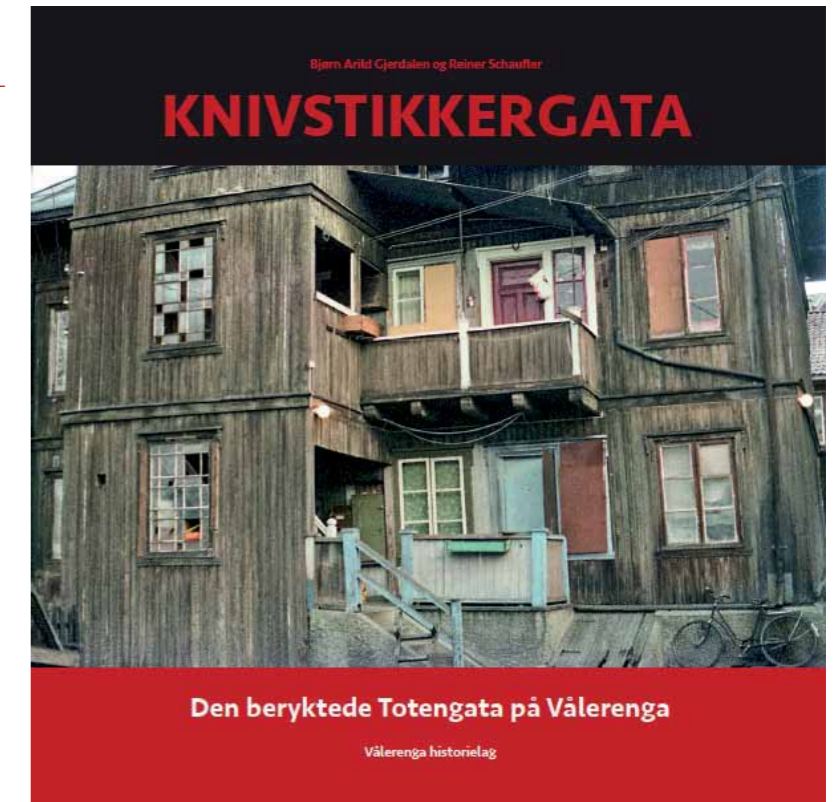
Den beryktede Totengata på Vålerenga

Denne boka handler om Totengatas historie og liv gjennom 140 år, fra 1842 til den forsvant midt på 1980-tallet. Totengata var mye mer enn en liten blindvei på Vålerenga, mye mer enn den beryktede Knivstikkergata: Et helt spesielt Oslo-miljø som i dag er borte.

Da vi jobbet med boka «Gatelangs på Vålerenga» som kom ut i 2018, hadde vi med Totengata sammen med de andre gatene i bydelen. Vi ble da nysgjerrige på å finne ut mer om dette strøket, som hadde Vålerengas dårligste rykte: Knivstikkergata! Hvordan var det å leve der?

Det fantes allerede historier og bilder fra Totengata i Vålerenga historielag sitt arkiv, som vi kunne benytte oss av. I tillegg kontaktet vi flere personer som hadde bodd her, eller som hadde et forhold til gata. Disse har fortalt sine historier om både godt samhold og tøffe tak. Dette har gitt boka et levende og ekte innhold.

Hvorfor ble denne smale blindveien på Vålerenga kalt Knivstikkergata? Det var et voldsomt knivslagsmål mellom tre omstreifere i 1903, dessuten en knivstikking nyttårsaften 1931. En fæl drapssak i Totengata 10 i 1934 fikk stor omtale - og en dame som rett etter krigen hadde vunnet en betydelig beløp i tipping, ble plutselig borte. Hun skal ha blitt gravd ned bak Totengata 15...

Men da vi begynte å ta et dypdykk i arkivene ble bildet mye mer sammensatt. Vi fant mange kilder, tidsvitner, historier og bilder som forteller om et hardt liv, men også om samhold, solidaritet og omsorg. Ikke minst hadde Idrettslaget Vålerengen ALL sitt sentrum her i Totengata, denne idrettsforeningen som ble så viktig for mange i dette strøket gjennom arbeidsløsheten i de harde 30-årene.

Oslo Museum

Øvre del av Danmarks gate ble med sitt snorrette gateløp og sin renskarne fasadelinje et klart bilde på reguleringsviljen og ordenssansen hos Salomonsen på Vålerenga Hovedgård.

Unike Vålerenga

av Ole Peter Nordby

Vålerengas kjerne er den karakteristiske trebebyggelsen. Den ble i hovedsak til på 1870-tallet. I randsonen av murbyen Kristiania, men utenfor dens grenser, dannet det seg da et særpreget trehusmiljø. Denne artikkelen er den fjerde del, skrevet med utgangspunkt i Krums kart fra 1881.

Var Vålerengas utvikling typisk for byens forsteder - og da særlig de som lå på østkanten - eller var det spesielle forhold i denne forstaden som ble avgjørende for dens utforming?

Hos flere som har skrevet om Kristianas mange forsteder kan det anes en tendens til litt unyanserte beskrivelser. Et nøyaktigere bilde av forstedenes historie vil vise at de slett ikke var helt ensartet. For det første oppstod de i ulike tidsperioder og under svært ulike vilkår, bygningskvaliteten varierte sterkt, og ikke minst var befolkningsgrunnlaget ulikt.

Vålerenga ble til i det som kan karakteriseres som siste bølge av forstadsutbygging, sammen med Rodeløkka, Kampen, Ekebergskråningen, Sandakerjordet og

Balkeby. Tidligere byutvidelser hadde innlemmet de eldre trebyene i Pipervika, på Vaterland og Enerhaugen, Hammersborg, Damstredet og Telthusbakken i Chistiania. Noe mer spredt trebebyggelse som hadde blitt oppført langs med utfartsveiene, hadde også blitt inkludert.

Disse trebyene var ikke like, hverken målt etter befolkningssammensetning eller levestandard. Særlig skarpt og tydelig er skillet mellom de tidlige fattigforstedene, og de som vokste frem etter byutvidelsen i 1859. Når bebyggelsen på Vålerenga beskrives som rønner og skur, er det misvisende. Det var etter hvert en målrettet og relativt velregulert utbygging som fant sted på Vålerenga, og bygningskvaliteten var det neppe noe å si på etter tidens standard. At kvaliteten på bygningene kunne variere og at de fleste var små og tett befolket med svært enkle sanitærforhold er uomtvistelig, men ikke noe som gir grunnlag for de tidvis nedsettende generelle karakteristikk av husene som av og til dukker opp.

Trebyen fremsto tvert imot som en hensiktsmessig og enhetlig forstad, med en relativt homogen befolkning som også utviklet et sterkt og varig samhold. Christensen angir at hele 80 %

av befolkningen var innflyttere, de har nok på mange måter i dette hatt et solid grunnlag for å utvikle det sterke samhold som bydelen senere ble kjent for.

Det er naturlig å sammenligne Vålerenga med Kampen og Rodeløkka, og i noen grad også med bebyggelsen i Ekebergskråningen. Utbyggingen der skjedde i samme periode og fulgte i enkelte trekk samme mønster som på Vålerenga. En liten snipp av området vi i dag kaller Kampen hadde allerede blitt innlemmet i Kristiania 1859, men området var da på samme måte som Vålerenga i hovedsak ikke bebygd. Rodeløkka lå også utenfor bygrensen, ettersom denne da gikk i Verksgata og Helgesens gate.

I sin bok «Vålerenga: treby i murbyen» vurderte Anne Louise Gjesdal Christensen dette slik: «Forsteder av samme type og alder som Vålerenga bærer i de fleste tilfeller preg av å være bygget uten regler for husenes plassering til gatelinjer, som f.eks. Rodeløkka og Kampen. (...) Vålerenga danner en unntagelse sammen med et par andre områder på østsiden av byen.» To av områdene det her henvises til - Torshov og Sandakerjordet - var vesentlig mindre og ble revet omtrent 50 år senere ved den kommunale utbyg-

ging som da fant sted. At Balkeby var gjenstand for en velregulert utbygging i regi av grunneieren, gjorde at den viste noen likhetstrekk med Vålerenga, men da på en helt annen kant av byen. I det øvrige er det ikke vanskelig å slutte seg til Christensens beskrivelse.

Rodeløkka og Kampen var forsteder av samme type og alder, men Vålerenga skiller seg fra disse idet utformingen av gatenettet og husenes plassering i forhold til dette langt fra var overlatt til tilfeldighetene. Det relativt ryddige preget som Vålerenga fikk, med den snorrette Vålerenggata og de regelmessig utformede tomtene fikk ingen klar parallell i disse andre bydelene.

Krums kart fra 1881 viser oss en forstad - som senere ble en bydel - med et umiskjennelig preg av treby, et preg som bestod selv etter at tømmerne og snekernes epoke ble avløst av murmesternes og deres svenners innvalg. Selv etter at brannene i 1881 og 1887 grep inn i bydelens velregulerte orden, ble den unike trekjernen i bydelen i hovedsak bevart. Balkebybrannen i 1879 ga derimot et helt annet resultat, 40 hus brant ned, og dermed forsvant med tiden også Balkeby. Den kunne ikke bygges opp igjen som treby fordi området hadde blitt innlemmet i byen og underlagt murtvang. De restene som stod igjen etter brannen, var ikke nok til at det var mulig å bevare Balkeby som en treby i murbyen.

De bygninger som kom til på Vålerenga etter at Krums kart ble laget i 1881 ble alle bygd i mur, i hovedsak i tegl, inntil betongen tok over som byggemateriale et godt stykke ut på 1900-tallet. Tegl ble brukt til takstein, murstein og rør, det var tidens fremste bygningsmateriale. Tegl var kortreist og varig, laget av leiren som det var mer enn nok av både langs Alna og Hovinbekken, og i teglverk som det lå flere av i nærheten av Vålerenga. Tegl kunne også brukes i en variert utforming av bygningskropper, noe som kom til uttrykk i de mer monumentale bygg som kom opp i Kristiania i løpet av teglsteinens storhetstid. Stortinget, slottet, Nasjonalteateret, universitetet og mange av kirkene - Østre Aker i 1860, Grønland i 1869 og Kampen i 1882 - er alle bygd i teglstein. Byens mange leiegårder, uansett om de kom opp på vest- eller østkanten, likeså.

Men så stor variasjon ble det ikke på Vålerenga. Den som nå går rundt og ser på murbygningene fra slutten av 1800-tallet som fortsatt står der, vil ikke finne forseggjorte fasonger og balkonger, tårn og spir. Nøkterne og enkle bygningskropper uten noe fjas og fantasifulle fasader er det som dominerer. Bydelen ble innrettet for de grunnleggende behov.

Men murbygningenes innvalg ga Vålerenga et mer sammensatt og variert

Erna Skaane/VHL

Nederste del av Danmarks gate ble bygd opp igjen etter brannen i rekken av trehus, men byutvidelsen hadde medført at murtvangen hadde gjort sitt innvalg. Et eksempel på dette var Danmarks gate 12 som sees i bakgrunnen på bildet.

uttrykk. Det enhetlige preg som trebyen opprinnelig hadde, ble gjennom tiårene etter 1878 brutt opp med en rekke kontraster og overraskende bygningsmessige naboskap. Ironisk nok er det i bydelens tid under kommunal regulering at det minst enhetlige preg utvikles. Men det skal tilføyes at dette er noe som også er med på å forme Vålerengas særpreg. Alle de branner som herjet i byen gjennom århundrene har satt sitt tydelige historiske avtrykk i form av den forebyggende bruk av mur som til slutt ble regelen i tettbygde strøk i byen. Dette ga også muligheter for å strekke boligarealene oppover i høyden, og ikke nøye seg med trehusenes 2 etasjer.

Howdan byrom formes gjennom historien kan ha enorm innflytelse på levevilkår, lokal kultur og trivsel. Utformingen av byrom og strukturer har betydning for folks hverdag i lang tid, for naboskap og fellesskap. Denne erkjennelsen var også medvirkende da flere av Oslos trebyer ble sanert. Da trehusene i Pipervigen, på Vaterland, Enerhaugen, Torshov og Sandakerjordet forsvant lå det en målsetting om å bedre folks levevilkår bak, men med hovedvekt på de fysiske strukturene, sanitærforhold og befolkningstetthet. I sin samtid ble dette betraktet som et klart fremskritt, i ettertiden av mange vurdert som et historisk og sosialt tap. Stigende tomtepriser og det økonomisk motiverte presset på å utnytte det begrensede tomtearealet mest mulig kan her også ha bidratt med sitt, selv om flere av disse områdene var i kommunalt eie da de ble sanert.

Byrom kjennetegnes også ved å ha lang varighet, byens struktur forblir i lang tid. Oslo kommune har gjennom århundrer på en eksemplarisk måte bidratt til å

sikre mange gode byrom og skapt en by med store friarealer og friske lunger. Eksempelene på at private eiendommer er blitt overtatt av kommunen for så å tilbys kommunens innbyggere som fri- og samlingssteder er mange. I områdene på og rundt Vålerenga gjelder ikke dette bare parken rundt kirken, men også Jordalparken, Klosterenga park i området mellom Galgeberg og Grønland, Etterstadparken og Svartdalsområdet langs Alnelva.

Først med trafikkens økende belastning på husene og befolkningen i Strømsveien satte forslumlingen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter iherdig innsats fra lokalbefolkningen inn. At trafikken langsomt fikk anledning til å kvele bebyggelsen langs Strømsveien og fostre forfallet og forslumlingen av den gamle trebyen, synes i ettertid å vitne om et uvetlig sløseri med historiske verdier og ressurser, og ble etter

Åge Sørensen er død

av Jarle Teigøy

Åge Sørensen, Vålerengas seriemester fra 1965, døde fredag 18. mars, 84 år gammel.

Åge Sørensen var en av de aller største på bohemlaget fra 1950- og 60-tallet. Det er bare Bjarne Bamse Hansen som har flere sesonger enn Åge etter at hovedserien ble innført i 1948.

ÅGE SØRENSEN - EN TRO VIF-TJENER - dette var overskriften i Arbeiderbladet etter at Vålerenga hadde vunnet sitt første seriemesterskap i 1965. Det kan også stå som overskrift over Åge Sørensens karriere.

Han var fra Etterstadgata og tok sine 7 første skoleår på Vålerenga skole og var aktiv idrettsutøver fra tidlige guttedager. Som fotballspiller tok han sitt første Osломesterskap i 1952 etter han meldte seg inn i VIF allerede som niåring. Han debuterte på A-laget 18 år gammel etter å ha vist gode tekniske egenskaper hele junioralderen som kulminerte med NM-finale i 1954. Deretter spilte han 16 A-sesonger for klubben i årene 1955-1969. Han fikk også med seg B- og U-landskamper og ikke minst 4 A-landskamper og 9 bykamper før han ga seg i 1969. Han kunne spille overalt, men var vel egentlig half.

Beskrivelsen i Arbeiderbladet etter 0-0 mot Steinkjer og sikra seriemesterskap, gir en god indikasjon på Åges popularitet:

Skrapet så kinnbeina nesten "kysser hverandre" med et kraftig kutt i panna, størknet blod i strimer nedover kjakan kan spores tilbake til en solid, men medtatt plasterlapp som dekker halve pannebrasken, sitter han der og drikker champagne. Dødstrett, men så lykkelig, så lykkelig.

En skulle ikke tiltro han kraft nok til å være med i jubel-koret, men her er det åpenbart skjulte reserver bak trøya som sitter klistret til den heller spede skikkelsen, - for han skriker med, slurker litt "seiersvann" inimellom slagene.

Årsmøte 8. mars 2022

Fra styret møtte: Leder Even Haugseth, nestleder Reiner Schaufler, kasserer Bjørn Granlund, sekretær Håkon Engh og styremedlem Gro Shakesby. I tillegg til styret møtte 14 medlemmer.

Møteleder: Even Haugseth
Sekretær Håkon Engh

- Møteinnkalling godkjent.
- Styrets årsberetning for 2021 godkjent.
- Revidert regnskap 2021 og budsjett 2022 godkjent.
- Kontingent 2022 (uendret) godkjent.

Innkomne forslag:

- Reiner Schaufler - årsmøte arrangeres i april

Det foreslås at historielaget avholder årsmøte i forkant av medlemsmøte i april måned for at flere medlemmer deltar. For å kunne gjøre det må § 3 i vedtektene endres til *innen utgangen av april måned hvert år*. - Forslaget ble vedtatt.

Det er Åge Sørensen, en tro VIF-tjener, alltid beredt til å spille på hvilken-som-helst plass i laget, for det er ham som skyves litt rundt. Han er så anvendelig Åge, og så sier han ikke noe om han må stå over en match eller to. I 11 sesonger har han slitt for VIF - nå er han mester. Det var sikkert mange på Vålerengen som sendte en liten tanke til Åge da resultatet ble kjent, og gledet seg med ham.

Åge Sørensen var et aktivt medlem i VIFs Aldermannsliga i mange år.

Hvil i fred!

FAKTA ÅGE SØRENSEN

- Født 18.mai 1937
- 16 sesonger for VIF i perioden 1955-69 (nest flest sesonger etter innføring av hovedserien i 1948)
- 162 toppseriekamper (6. flest gjennom tidene), 17 toppseriemål
- 6 europakamper
- Seriemester 1965, seriebronse 1960/61
- 4 A-landskamper (alle for VIF), ett mål i perioden 1959-61
- VG-børsen: Fire 8'ere (bare to personer har flere i VIF)

- Bjørn Granlund - 2 varamedlemmer

Det er et stadig vanskelig å finne 3 varamedlemmer til styret. Årsmøtet bes om å vedta at styret er fulltallig med 2 varamedlemmer. - Forslaget ble vedtatt.

- Valg av styre, revisor og valgkomite ved akklamasjon (alle valg gjelder for ett år):

Leder:	Even Haugseth
Nestleder:	Reiner Schaufler
Kasserer:	Bjørn Granlund
Sekretær:	Håkon Engh
Styremedlem:	Gro Shakesby
Varamedlemmer:	Marius Brevik, Ole Peter Nordby
Revisor:	Jo Ryste
Valgkomite:	Thordis Kjærstad, Jorunn Hæreid, Aslak Malmåsen

Den første kjente storbrannen på Vålerenga

av Even Haugseth

Vålerenga er mest kjent for sin trehus-bebyggelse som hovedsakelig er fra før murtvangen som kom ved byutvidelsen i 1878. Hvorfor er det så murhus noen steder på Vålerenga? En av grunnene til det, er at det har brent mange steder etter denne byutvidelsen, for da var det ikke lov å bygge opp igjen hus i tre. Den første kjente storbrannen var rett nedenfor parken i oktober 1881. De fleste vet hvor restauranten Smia Galleri ligger i Opplandsgata. Derifra, rundt hjørnet mot Enebakkveien og innover til og bort til nr. 12 i Smålensgata som for øvrig ble skadd men lot seg reparere.

Når jeg har vært inne i den høyre fløyen av restauranten, har jeg flere ganger sett på den fine mursteinsveggen og fundert på om den kan være murt opp av stein som lå igjen etter denne brannen. Det er ikke utenkelig.

Takket være Nasjonalbibliotekets enorme samling av gamle aviser som også er søkbare på nettet, finnes det klipp så langt tilbake:

Denne er fra Dagbladet lørdag 15. oktober 1881:

I denne fra avisa Budstikken torsdag 20. oktober fulgte lærerne på Vålerenga skole opp med en oppfordring om hjelp til de husløse:

Kanskje ikke like lett å lese gotisk skrift, så her er oversettelsen:

Opfordring til at hjælpe de Brandlidte paa Vaalerengen.

Ved Branden i nat er mange fattige Familjer paa Vaalerengen bleven blottede for alle Livs-fornødenheder. Hurtig Hjælp er paatrængende nødvendig, men Evnen til at hjælpe er i dette Strøg af Byen ikke stor. Samtlige undertegnede Lærere og Lærere ved Vaalerengens Skole er derfor bleven enige om at opfordre barmhjertige Medmennesker Byen rundt til ved Gaver af Fødevarer, Klæder eller Penge at bidrage til Afhjælpelse af den ved nævnte Ulykke opstaaede Nød. Vort Kjendskab til de fleste Familjer i det brandlidte Strøg vil, haaber vi, sætte os istand til at kunne fordele de forventede Bidrag paa en hensigtsmæssig Maade. Redegjørelse vil blive afgiven. Gaver af ethvert Slags modtages af enhver af Undertegnede.

Kristiania, 15de Oktober 1881.

Mariane Agersborg, Pilestrædet 49, Eleonora Falch, Wesselsgade 6, Kristine Hals, Kalmeyergade, Augusta Fougner, Holbergsgade 35, Omine Olsen, Toldbodgaden 30, Gina Western, Storgaden 40, Kristine Bombhoff, Pilestrædet 54, Elise Johannesen, Rosenkrantzgaden 21, Sofie Diesen, Grønlands Skole, Marie Dørum, Osterhausgade 8, Ragnbild Juell, Theatergaden 17, Ragnbild Klemmetsdal, Mariensfryd østre Aker, Hanna Solensten, Munkegaden 2, Camilla Bugge, Munkedamsveien 31, Marie Eriksen, Urtegaden 22, Marie Lundqvist, Dronningensgade 15, Wilhelmine Svendsen, Nedre Voldgade 21, Sofie Hansen, Aakebergvejen 30, Nathalie Luth, Øvre Slotsgade 25, J. Nicolaisen, Oslo Gade 2 b, H. Olsen, Ingeborgsgade 9, J. Julsrud, Tøiengaden 22, R. Jorthvedt, Enebaksvejen 18, J. Pedersen, Motzfeldtskaden 12, T. Brataas, Kalmeyergaden 6, Hauge, Oslo Gade 2 f

... så iveren etter å hjelpe var det ikke noe i veien med den gangen heller.

Nåværende Vålerenga skole ble innviet i 1895, så da er det store spørsmålet: Hvor var Vålerenga skole den gangen?

Grasrotandelen 2021 – Rekordår

I 2021 opplevde historielaget vårt nok et rekordår når det gjelder tildelte grasrotmidler fra Norsk Tipping. På slutten av året var det hele 107 stykker av dere som lot oss få Grasrotandelen sin. Det meste blir dyrere nå om dagen, men fordi dere gir oss denne støtten, kunne vi igjen vedta på årsmøtet at vi ikke trenger å øke medlemskontingenten.

For de av dere som ikke er sikre på hva Grasrotandelen er, så kan vi kort si at alle som leverer spill hos Norsk Tipping, kan

bestemme at en viss prosent av spilleinnsatsen skal gå til en frivillig forening. Spilleinnsatsen er den samme uansett om en bestemmer dette eller ikke. Hvis du vil begynne å gi din Grasrotandel til oss, kan du oppgi koden på siste side av dette bladet før du leverer dine spill hos Norsk Tipping.

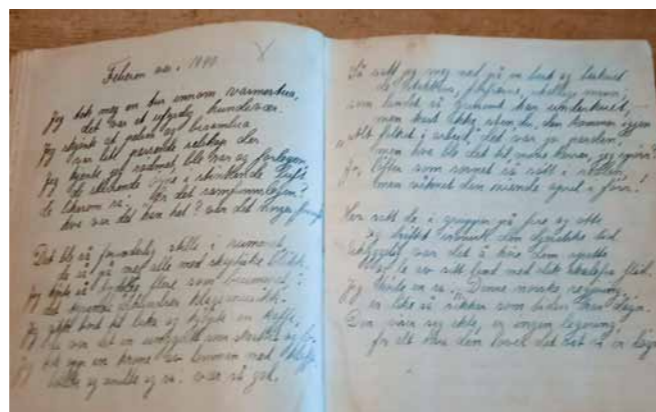
Igen en kjempestor takk til alle som støtter laget vårt på denne måten!

Kyter'ns fengselsdagbok

av Marion Schavog

“La nå unge, friske krefter slippe til i samfunnslivet! Vekk med disse gamle, stive hjerner som alle frem-skrutt treffer! Skal da folket gå i fra? Skal vi leve eller dø? Vel, så la oss engang våkne, ellers tror jeg alt vil slokne.”

Historielaget har vært heldig! Da vi ga ut boka Kyter'n - Stemmen fra Vålerenga i 2009 ble Østlandssendinga interessert, og jeg stilte i et radiointervju og fortalte om prosjektet vårt. Kanskje var hun en trofast radiolytter, eller det var en tilfeldighet som gjorde at Kari Larsen i Hakadal akkurat da hørte på radioen og husket den gamle dagboka hun arvet fra sin svigerfar Frank Larsen, formannen i Gubbelaget på Vålerenga på 1970-tallet. På den tida var Løsgjengerlovens bestemmelse om tvangsarbeid for alkoholavhengige omsider opphevet, og Kyter'n, eller Vilhelm Holteberg Hansen som var hans navn, fikk endelig avsluttet sitt mangeårige slavearbeid på Jærens steinete jord. Kampviljen ser ut til å ha våknet hos ham. Kampen mot den planlagte motorveien gjennom Vålerenga førte til flere gode kontakter i nærmiljøet. Vålerengafolket møtte ham med respekt og samarbeidsvilje, hans lyriske innlegg i Arbeiderbladets spalte MOM (Meninger om mangt) var populære blant leserne, og ikke minst drev han i disse årene ivrig VIF-supportering. I tillegg fikk han innpass i selveste Vålerenga Gubbelag. Der han etterhvert ble såpass varm i trøya at han overløt den gamle dagboka si til formannen. Og nå er den altså i historielagets eie. Sitatet fra fengselsdagboka ovenfor er udatert. Men den 10. februar 1947, mens folk flest fortsatt pustet ut etter fem års okkupasjon og landets framtid var under oppbygging, åpnet han første side i dagboka med dette diktet, tilegnet sin mor, Andrea Hansen og sin forlovede, Mary Bayer:

Fengsel igjen

*Nå sitter jeg atter forlist på en ø
og skuer mot land.*

*Allt rundt meg er mørket, er I ferd med å dø,
her jeg sitter i band.*

*Jeg stirrer i håp om å se et lys
i den belgorte natt.*

*Gjennom sinnet mitt går det et grossende gys,
Jeg sitter tafatt.*

*Der – plutselig – ser jeg en stjerne blir tent
i den kolsvarte natt!*

*Helt blendet av lyset jeg skriker: å vent!
du min kjæreste skatt.*

LESERBREV

Jeg bor på Etterstad og oppdaget noe underlig her om dagen. Jeg har flere ganger undret meg over ansiktet på fasaden i Vålerenggata 1B. I helgen var jeg i Trondheim og oppdaget et prikt likt ansikt i Elgesetergate 23B. Vet dere i historielaget noe om dette ansiktet?

Anne Aarvig Falster

Vi hadde en mistanke om at dette kunne ha noe med trikken som en gang gikk i Vålerenggata, å gjøre. Hva var vel da mer naturlig enn å spørre en av dem som vet mest om trikken i Oslo og som bor på Vålerenga? Det kom kjapt svar:

Hei, og ja. Veggrosett for wire som holdt kontaktledningen. Det er flere av dem, blant annet på politistasjonen. De kom i 1899/1900 da linjen ble bygget. Står mange av disse igjen langs nedlagte linjer.

Johnny Vaaga

Endelig blir det skikkelig Østkantspell igjen!

Alle gleder seg sikkert til å oppleve Østkantspillet igjen. Hold av datoene:

18. august kl. 19.00 (Premiere)

19. august kl. 19.00

20. august kl. 15.00 og 19.00

21. august kl. 15.00 og 19.00

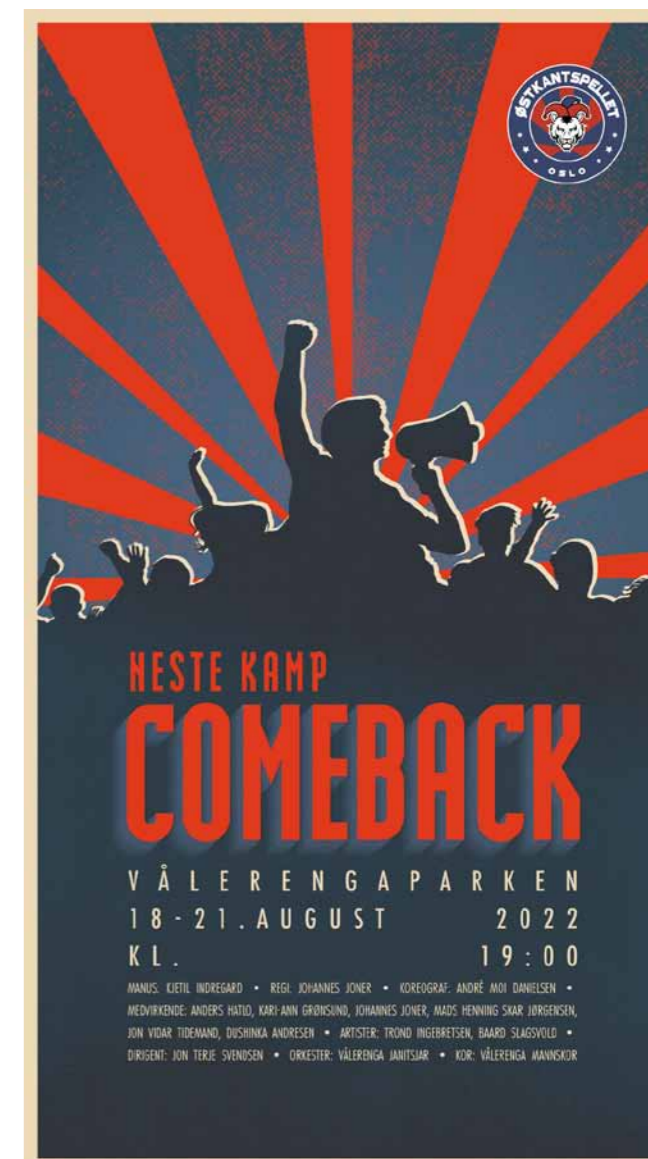
23. august kl. 09.00 –

Skoleforestilling for Vålerenga skole

Etter to år med pandemi gleder de seg til å rigge seg til i parken og kjøre Østkantspillet slik det skal gjøres.

Årets oppsetning har kalles ”NESTE KAMP - COMEBACK”.

VIF Historie og Vålerenga historielag kommer til å samarbeide om bydelsvandring i forbindelse med spillet.

Spenningsbok fra Vålerenga

Dette er fortellingen om Esther Larsen og hennes lærer Simon Ødegaard. Esther vokser opp med en merkelig mamma på Vålerenga og Galgeberg på 1960-tallet. Lengsel etter kontakt, spenning og bekreftelse fører henne som femtenåring inn i et forvirrende og farlig forhold til Simon. Hans tankeverden både tiltrekker og forvirrer henne, men fører også til en brå intellektuell oppvåkning. Esthers desperasjon vokser stille og nesten umerkelig, mens hun romantiserer det som skjer, slik at det skal handle om et slags kjærlighetsforhold. Men skam, redsel og fortvilelse tar etter hvert over. Med fatale konsekvenser.

Det har kommet gode tilbakemeldinger på boka: «En spennende og aktuell østkanthistorie» og «Leserne liker at de kjenner seg igjen i steder og miljø på Vålerenga, Galgeberg og Grønland». Boka er skrevet av Marion Schavog (tidligere Juliussen) som selv vokste opp i Dalehaugen. Den selges både som e-bok og vanlig bok hos de fleste bokhandlere på nett. Prisen er kr. 299,- for papirboka, e-boka koster ca. 199,-. Forfatteren tilbyr den nå til historielagets medlemmer til kr. 220,-. Boka kan bestilles på tlf. 926 02 570 eller ved å sende en e-post til marion.schavog@gmail.com

PÅMINNELSE - Kontingentinnbetaling for 2022

Det er mange som ikke har betalt årskontingenten for 2022. Hvis du er i tvil om du har betalt, så ta gjerne kontakt med kasserer

Bjørn Granlund eller send oss melding på post@valerenga.org.

Takk!

Velkommen til BYDELSVANDRING tirsdag 7. juni kl. 18.00

Tema: Trikken på Vålerenga

Kveldens omviser: Trikkeentusiast Johnny Vaaga

Johnny har jobbet i Oslo Sporveier i en årrekke og må være den som kan mest om kveldens tema. Han er selv Vålerenggutt og var en av dem som kjempet den viktige kampen i Vålerenga vel da bydelen var truet av sanering og ødeleggende trafikk. Historielaget har også fått bruke mange flotte bilder fra hans rikholdige samling.

Johnny Vaaga

Frammøte: Galgeberg ved den gamle bensinstasjonen i krysset Enebakkveien/St. Halvards gate.

Ta på godt fottøy og bli med på denne spennende vandringa.

KLASSEBILDE

Denne gangen trenger vi hjelp fra dere for å finne navnene på disse elevene som gikk på Vålerenga skole på 1990-tallet. Bildet har vi fått låne av Elisabeth Frettem. La det være et hint for å finne en av gutta på bildet. Send oss navn på de dere kjenner på post@valerenga.org. På forhånd takk!

Vålerenga skole - 5b
1997 - 98

NORSK
SKOLEFOTO

I anledning Vålerenga historielags 30-årsjubileum ønskes velkommen til MEDLEMSMØTE 26. april 2022 kl. 19:00 i Vålerenga kirkes menighetssal

Fystikkarbeiderstreiken på Grønvold og Bryn i 1889

De aller fleste vet godt hvor Fyrstikktorget ved Helsefyr er. Det ikke alle vet er at fra 1875 til 1967 ble Norges mest kjente fyrstikker laget nettopp her. Nitedals Tændstikfabrik var en stor

arbeidsgiver i vårt område og mange av fyrstikkarbeiderne bodde på Vålerenga. Kom og hør Ole Peter Nordby fortelle om streiken og mere til.

Arbeiderbevegelsens arkiv og bibliotek

I hovedstadsavisen Dagbladet kunne man 30. oktober 1889 lese: «Vejret var i Formiddag graat og koldt. En tyk Høsttaage laa over hele Kristiania dalen, Gader og Veje var vaade og sølede og i det hele taget lidet hensigtsmæssige for dem, der for det meste i daarligt Fodtøj skulde gaa i Processjon, uden Oplivende Musik, fra Etterstad til Tullinløkken.»

Avisen ga så en beskrivelse av fabrikkvinnenes påklædning som svarer ganske nøyaktig til det vi kan se på det berømte bildet fra oppstillingen på Etterstadsletta samme dag: «Pigerne var tyndt, men noksaa net klædt i sin vanlige „Uniform“: hvidt Hoved tørklæde, knyttet under Hagen, Strikkesjal, krydsknyttet over Ryg og Bryst, og Forklæde til at holde Hænderne under. Med Skoene deres var det saa som saa; men det lod at de var i godt Humor og ved godt Mod.»

Dagbladet avsluttet sin reportasje på denne måten: «Først henvend Kl. 1 var man færdig til at marschere. Toget ordnedes i Rækker paa to og tre og i to Hovedafdelinger, hver med sit Banner, en ganske tarvelig Lærredsfane med Indskriften: Vi forlanger kun 1 Øre mere pr. Gros og bedre sanitære Forhold.»

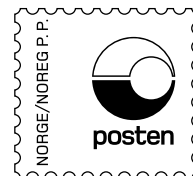
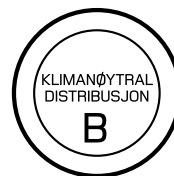
Vålerengen pikekor kommer også og priser våren sammen med oss. Vi byr også på bursdagskake og kaffe. Ta gjerne med familie og venner.

Har du behov for parkering rundt Vålerenga kirke, kom inn og få gratis parkeringsbevis.

Velkommen!

Avsender/Retur:

VÅLERENGA HISTORIELAG
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

MER GAMMELT ENN NYTT

Årgang 25 - nr. 1/2022
ISSN 1890-9094

Informasjonsblad for
Vålerenga historielag

post@valerenga.org

Bankkonto: 0530 04 78222

Leder

Even Haugseth

Nestleder

Reiner Schaufler

Kasserer

Bjørn Granlund

Sekretær

Håkon Olav Harald Engh

Styremedlem

Gro Shakesby

Varamedlemmer

Marius Brevik

Ole Peter Nordby

Fotogruppe

Fotografering, innsamling og
digitalisering av bilder:

Bjørn Granlund
901 80 290

foto@valerenga.org

Idrettsgruppe

Om bydelens idrettsmiljø

Bjørn Arild Gjerdalen
909 19 250

b.gjerdalen@gmail.com

Fotoutstilling og kalender

Even Haugseth
938 01 902

leder@valerenga.org
Reiner Schaufler

Redaksjon medlemsblad

Even Haugseth
938 01 902

leder@valerenga.org
Marion Schavog
926 02 570

marion.schavog@gmail.com
Kate N. Wohlstedt (korrektur)
Reiner Schaufler (produksjon)

Salgstorget

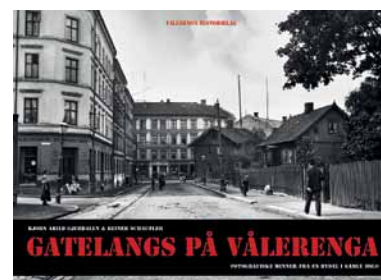
Bestilling: foto@valerenga.org eller tlf. 901 80 290

KNIVSTIKKERGATA Kr. 300,- + porto

Kalender 2022 Kr. 100,- + porto

Gatelangs på Vålerenga Kr. 390,- + porto

Tegneseriebok Kr. 200,- + porto

Kopp 100,- Caps 100,- Skjorte 180,-

Vålerenga historielag på nett:

valerenga.org

www.facebook.com/valerenga.historielag

Så enkelt er det å støtte Vålerenga historielag

Er du kunde hos Norsk Tipping og tipper
eller spiller Lotto, Joker eller andre spill. Re-
gistrer denne strekkoden og tallrekka under
neste gang, så støtter du indirekte Vålerenga
Historielag. Din innsats og premie blir ufor-
andret.

Takk for støtten!

32774890364462